

**Raport końcowy w zakresie
efektów monitoringu stosowania
prawa regulującego obowiązki
związane ze stosowaniem zasad
dostępności**

Akademia legislacji i monitoringu prawa

Raport końcowy w zakresie efektów monitoringu stosowania prawa regulującego obowiązki związane ze stosowaniem zasad dostępności

Raport opracowany i wydany w ramach realizacji projektu pn.:

AKADEMIA LEGISLACJI I MONITORINGU PRAWA

Oś Priorytetowa: II. Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji

Działanie: 2.16 Usprawnienie procesu stanowienia prawa

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój

OKRES REALIZACJI: 01.11.2020-31.07.2022

Wartość projektu: 961 810,65 zł

Dofinansowanie projektu z UE: 810 614,02 zł

Projekt realizuje Partnerstwo:

Lider Projektu: Fundacja Ekonomii Społecznej PRZYSTAŃ

Partner Projektu: Stowarzyszenie Pomocy Osobom z Niepełnosprawnością

Umysłową "JESTEM"

Spis treści

Tytułem wstępu	4
Rozdział I Zestawienie przykładów stosowania prawa, w tym wad przepisów obowiązujących ujawnionych podczas prowadzonego w ramach projektu monitoringu stosowania prawa	6
Monitoring stosowania prawa w zakresie dostępności architektonicznej	9
Monitoring stosowania prawa w zakresie dostępności cyfrowej	17
Monitoring stosowania prawa w zakresie dostępności informacyjno-komunikacyjnej	23
Podsumowanie	25
Rozdział II Uwagi i opinie organizacji uczestniczących w projekcie	27
Rozdział III Zestawienie petycji i wystąpień w ramach projektu	30

Tytułem wstępu

Raport stanowi częściowe podsumowanie efektów realizacji projektu „Akademia legislacji i monitoringu prawa” (Oś Priorytetowa: II. Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji; Działanie: 2.16 Usprawnienie procesu stanowienia prawa; Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój; okres realizacji: 01.11.2020-31.07.2022; wartość projektu: 961 810,65 zł; dofinansowanie projektu z UE: 810 614,02 zł) przez partnerstwo: Fundację Ekonomii Społecznej PRZYSTAŃ i Stowarzyszenie Pomocy Osobom z Niepełnosprawnością Umysłową „JESTEM”. Podsumowanie sklasyfikowano jako częściowe, gdyż całe spektrum uzyskanych przez projekt efektów stanowi suma dwóch przygotowanych raportów – niniejszego, który traktuje o zakresie stosowania prawa i drugiego, w którym omówiono efekty monitoringu stanowienia prawa.

Poniższy raport, omówiony został w wydany dwutomowym podręczniku wypadu jednak, choćby skrótowo, przypomnieć i uzasadnić.

Prowadzony w ramach projektu monitoring rozdzielono na monitoring stanowienia prawa (monitoring przebiegu procesu legislacyjnego i jego efektów – aktów normatywnych) oraz monitoring stosowania prawa (weryfikacja stosowania określonych przepisów merytorycznych i wywiązywania się przez określone organy z nałożonych na nie obowiązków – czyli de facto monitoring przestrzegania prawa). Przyjęty podział uzasadnia zasadnicza i aksjologiczna odmiennosc monitorowanych zakresów, odrębność stosowanych aktów normatywnych i ich obowiązywania, wreszcie zupełnie inne mechanizmy i dopuszczalne możliwości interwencji.

Podkreślić należy, że projekt „Akademia legislacji i monitoringu prawa” realizowany był w szalenie trudnym okresie. Pandemia COVID-19, skutecznie utrudniająca i opóźniająca przeprowadzenie szkoleń (co, w trosce o powierzone publiczne środki finansowe, poskutkowało urlopami bezpłatnymi stałego personelu projektu, czasowym zawieszeniem oraz w konsekwencji przesunięciem terminu realizacji zadania), zamknięcie i ograniczenia dostępu do instytucji publicznych, które ograniczały możliwość wejścia do swoich siedzib wyłącznie do kancelarii czy okienka podawczego,

wreszcie wojna na Ukrainie. Wszystko to powodowało istotne bezpośrednie utrudnienia w realizacji projektu z jednej strony, z drugiej istotnie ograniczyło wdrażanie mechanizmów mających na celu poprawę dostępności otoczenia dla osób ze szczególnymi potrzebami – zarówno w kontekście stosowania prawa (na przykład poprzez ograniczenie inwestycji i modernizacji na rzecz pozyskania środków na walkę z pandemią), jaki i w kontekście jego stanowienia (podejmowania prac legislacyjnych), co uzasadnić można koniecznością przeniesienia ciężaru prac parlamentarnych i rządowych do interwencji związanych z szalejącą epidemią, tarczami wspomagającymi przedsiębiorców, wreszcie wsparciem walczącej Ukrainy i rozwiązań w zakresie kryzysu uchodźczego (migracyjnego).

Mimo wszystkich tych utrudnień - „Akademia legislacji i monitoringu prawa” to wielki sukces. To zbudowanie ogromnego potencjału merytorycznego organizacji pozarządowych. To odrębna strona internetowa akademialegislacji.pl, z dostępną na niej bazą wiedzy, to wysoko oceniane podręczniki merytoryczne w zakresie monitoringu prawa i dostępności. To wreszcie tytaniczna praca całego personelu projektu, ogromne zaangażowanie organizacji uczestniczących w projekcie (z którymi, jak po zajęciach mówili trenerzy: „aż chciało się pracować”, a zajęcia trwały często dłużej niż regulaminowe osiem godzin), to dziesiątki przeprowadzonych weryfikacji dostępności architektonicznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej. To także, rozwiązanie wielu problemów osób z niepełnosprawnościami, które zgłaszały swoje problemy ekspertom projektu, a ci podejmowali stosowne interwencje – nie dość, że całkowicie nieodpłatnie, to także po etatowych – projektowych godzinach.

Jednocześnie, mając na uwadze zarówno konieczność szczegółowego raportowania o uzyskanych wynikach z jednej strony, jak i dydaktyczny charakter niniejszego opracowania oraz założoną z góry jego dostępność, starano się napisać je możliwie prostym, przystępnym, pozbawionym profesjonalizmów, językiem (co nie zawsze jednak okazywało się możliwe).

Raport przedstawiony Państwu nie jest powieleniem miesięcznych raportów z monitoringu czy dokumentacji projektowej. Nie jest również przedstawieniem przygotowanych statystyk. W założeniu jego twórców, stanowić ma on opracowane na wybranych przykładach omówienie najciekawszych efektów uzyskanych w ramach

projektu, największych wyzwań, z którymi przyszło się zmierzyć i największych problemów, które we współpracy z uczestnikami projektu udało się zdiagnozować.

Warto również, sumując już cały projekt podziękować serdecznie pracownikom Kancelarii Prezesa Rady Ministrów Wydziału Wdrażania Funduszy Strukturalnych w Departamencie Spraw Społecznych za wielką otwartość, elastyczność, skuteczną i owocną współpracę, a także wielkie zaangażowanie mimo trudnego czasu pandemii i wojny.

Rozdział I

Zestawienie przykładów stosowania prawa, w tym wad przepisów obowiązujących ujawnionych podczas prowadzonego w ramach projektu monitoringu stosowania prawa

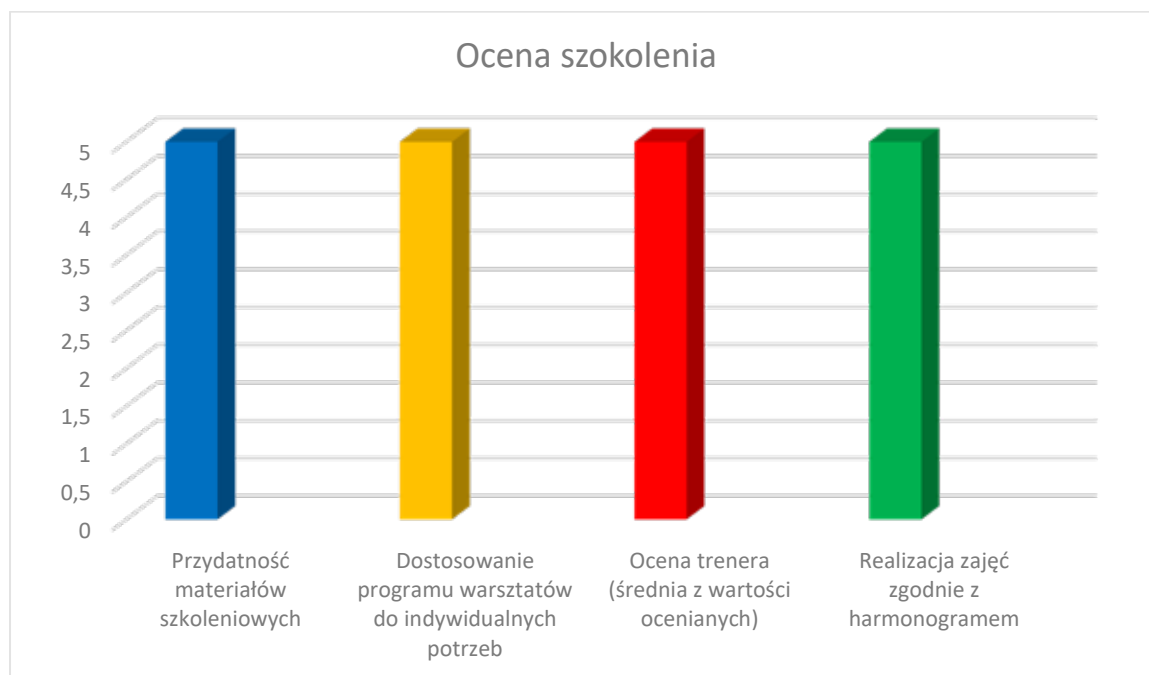
Raportu w zakresie efektów monitoringu stosowania prawa, nie można rozpocząć inaczej niż od skrótowego przedstawienia zakresu praktycznego przeprowadzonych szkoleń. Warto podkreślić, iż dzięki racjonalnemu zarządzaniu powierzonymi środkami i zgodzie Ministerstwa udało się przeszkolić o dwie grupy więcej niż pierwotnie założono, czyli wykształcić łącznie 120, zamiast pierwotnie założonych 100 ekspertów w zakresie dostępności, którzy rekrutowali się z obszaru całej Polski i reprezentowali organizacje będące rzecznikami wszystkich osób ze szczególnymi potrzebami. Każde z 12 szkoleń połączone było z przeprowadzeniem weryfikacji dostępności we wszystkich ustawowych zakresach. Sprawdzano zatem dostępność architektoniczną znajdujących się w pobliżu miejsc szkolenia obiektów publicznych, weryfikowano strony internetowe podmiotów publicznych, sprawdzano także dostępność informacyjno-komunikacyjną. Z każdej weryfikacji sporządzano dokumentację. W ramach projektu uznano, co okazało się słuszne, że bez takich praktycznych umiejętności – organizacje uczestniczące w projekcie nie będą umiały w sposób właściwy monitorować stanu wdrożenia dostępności w instytucjach publicznych, a zatem właściwie monitorować stosowania prawa regulującego obowiązki związane ze stosowaniem zasad dostępności.

Czy w ramach przeprowadzonych weryfikacji spotkano tylko i wyłącznie negatywne przykłady? Oczywiście, że nie. Wiele zbadanych podmiotów spełniało wymagania ustawowe oraz te wynikające z list kontrolnych. Co może odrobinę krzywdzące, w takim pozytywnym przypadku nie stosowano jakichkolwiek wystąpień pochwalnych. Zupełnie inaczej natomiast postępowano w przypadku ujawnienia nieprawidłowości. Zbudowana podczas szkoleń praktyczna wiedza uczestników zaowocowała licznymi konsultacjami w zakresie dostępności już po zakończeniu szkoleń – organizacje weryfikowały dostępność instytucji ze swojego obszaru działania, a następnie same informowały organy o braku dostępności zgodnie z artykułem 29 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

O jakości szkoleń i ich wpływie na kompetencje eksperckie uczestniczących w projekcie organizacji świadczą najlepiej znajdujące się w dokumentacji projektu:

- zestawienia wyników przeprowadzonych ankiet oraz
- opinie przekazane przez organizacje włączone w jego realizację.

Jako przykład warto zwrócić uwagę na poniży wykres obrazujący poziom satysfakcji uczestników z jednego tylko szkolenia realizowanego w listopadzie 2021 r.

Podkreślić należy, że poziom satysfakcji wszystkich uczestników projektu zbliżony był do maksymalnego poziomu, który w ogóle możliwy był do uzyskania.

Monitoring stosowania prawa w zakresie dostępności architektonicznej

Czy przeszkolone organizacje skutecznie i aktywnie monitorowały stosowanie prawa regulującego obowiązki związane ze stosowaniem zasad dostępności? Oczywiście, że tak. Poniżej kilka wybranych przykładów z weryfikacji dostępności przeprowadzonych w ramach projektu „Akademia legislacji i monitoringu prawa”. Wybrane przykłady obejmują zarówno weryfikacje szkoleniowe przeprowadzone przez trenera wspólnie z uczestnikami podczas realizowanych szkoleń, jak i poszczególne przykłady obiektów i zagadnień nadesłanych przez uczestników szkoleń już po ich zakończeniu, tj. w fazie prowadzenia właściwego monitoringu stosowania prawa regulującego obowiązki związane ze stosowaniem zasad dostępności.

Fotografia 1. Urząd Miejski w Augustowie. Uwagę zwraca brak jakichkolwiek barier poziomych przy wejściach do budynku oraz dostawiony szyb windy. Obiekt stanowi dobry przykład racjonalnego usprawnienia, czyli dostosowania materii istniejącej do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami.

Fotografia 2. Augustów.

Poczta. Wejście do budynku całkowicie nieprzystosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością. Uderzające zestawienie z fotografią 1. – wejściem do Urzędu Miejskiego w Augustowie.

Fotografia 3. Urząd Miejski w Augustowie.

Wejście boczne pozbawione barier poziomych oraz podjazd o właściwym stopniu nachylenia.

Fotografia 4. Ciechocinek. Jeden z obiektów sanatoryjnych. Podjazd dla osób z niepełnosprawnościami o niedopuszczalnym nachyleniu. Dobry przykład tzw. „dostępności pozornej” – jesteśmy dostosowani do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami. Mamy podjazd dla wózków. To, że jest całkowicie niefunkcjonalny i równie dobrze mogłoby go nie być to już kwestia drugorzędna.

Fotografia 5. Augustów. Przychodnia. Wejście pozbawione barier poziomych. Przedmiotem analizy było jednak poprawnie przygotowane miejsce parkingowe dla osób z niepełnosprawnością.

Fotografia 6. Miejsce parkingowe dla osób z niepełnosprawnością przed jednym z warszawskich urzędów. Zdjęcie przesłane do konsultacji przez jedną z uczestniczących w projekcie organizacji prowadzącą monitoring stosowania prawa (już po szkoleniach). Idealny, modelowy przykład dostępności pozornej – w dodatku skrajny przykład niedostosowania do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami. Miejsce parkingowe dla osób z niepełnosprawnych jest. Jest oznaczone. Ale czy osoba z niepełnosprawnością jest w stanie z niego skorzystać? Czy ten ogromny krawężnik nie stanowi tu nie-

możliwej do pokonania bariery przy wysiadaniu z pojazdu? Czy można na niego wjechać? Abstrahując od potencjalnych uszkodzeń pojazdu o standardowym prześwicie, kąt podniesienia pojazdu zdecydowanie utrudni możliwość sprawnego wysiadania. czy można zaparkować w drugą stronę – tak by kierowca z niepełnosprawnością wysiadał w kierunku jezdni, a nie krawężnika? Nie. Droga w tym miejscu jest jednokierunkowa.

Należy podkreślić, że szkolenie nie obejmowało wyłącznie analizy zewnętrznej budynków. Weryfikowano również dostępność wewnątrz, a także – co szczególnie istotne – przekazano uczestnikom szkoleń merytoryczne narzędzia do weryfikacji dostępności architektonicznej. Sporządzano przy tym raporty z weryfikacji dostępności architektonicznej oraz wiedzę z zakresu wykorzystania list kontrolnych. Dopiero takie, kompletne przygotowanie organizacji uczestniczących w szkoleniach, pozwoliło na właściwe merytorycznie prowadzenie przez nie dalszego samodzielnego monitoringu stosowania prawa.

Poniżej jeden z przykładów stosowanej metodologii – opracowany w ramach szkolenia raportów weryfikacyjnych oraz przynależna do niego lista kontrolna.

Raport z weryfikacji dostępności architektonicznej Sanatorium Uzdrowskiego Augustów, ul. Zdrojowa 3, 16-300 Augustów) stan na dzień 16 lipca 2021 r.

Weryfikację przeprowadzono w dniu 16 lipca 2021 r., przy wykorzystaniu listy kontrolnej, bezpośrednich pomiarów oraz rozmowy z pracownikami obiektu.

Weryfikacją objęto część obiektu w której realizowane są świadczenia na NFZ.

Celem badania było sprawdzenie spełniania przez podmiot minimalnych wymagań w zakresie dostępności architektonicznej, o których mowa w art. 6 pkt 1 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Wyniki weryfikacji:

Podmiot spełnia minimalne wymagania w zakresie dostępności architektonicznej, o których mowa w art. 6 pkt 1 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

W zakresie zapewnienia wolnych od barier pionowych i poziomych przestrzeni komunikacyjnych – podmiot jest przykładem wzorowego dostosowania do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami. W badanym skrzydle sanatoryjnym, recepcji obiektu oraz części medycznej nie stwierdzono żadnej bariery poziomej. Wszystkie przejścia w różnicach wysokości posadzki połączone zostały podjazdami na całą szerokość korytarzy (z całkowitym brakiem wykorzystania stopni). W zakresie barier pionowych – nieliczne słupy nośne, których jednak nie można traktować jako barier – nie tylko widocznie oznaczone, ale również znajdujące się pośród szerokiej przestrzeni. Odpowiednia szerokość ciągów komunikacyjnych. Dwie windy, z oznaczeniami brajla i komunikatami głosowymi docierające na każdą kondygnację obiektu. (część hotelowa obiektu o zwiększonym standardzie również bez zastrzeżeń. W części hotelowej dodatkowo dwie windy).

W zakresie zastosowania rozwiązań architektonicznych, środków technicznych lub urządzeń, które umożliwiają dostęp do wszystkich pomieszczeń, z

wyłączeniem pomieszczeń technicznych – podmiot umożliwia dostęp do wszystkich pomieszczeń, z wyłączeniem pomieszczeń technicznych.

W zakresie zapewniania informacji na temat rozkładu pomieszczeń, co najmniej w sposób wizualny i dotykowy lub głosowy – podmiot oznaczony prawidłowo. Do uzupełnienia komunikaty głosowe. Warto również poszerzyć zakres stosowania informacji dotykowych. (podczas ustaleń z personelem projektu podniesiono kwestię – trwają prace nad poprawą sytuacji, jednakże z racji pandemii covid-19, montaż dodatkowych tablic dotykowych jest utrudniony).

W zakresie zapewniania (umożliwiania, dopuszczania) wstępu do budynku osobie korzystającej z psa asystującego – podmiot bez ograniczeń zapewnia dostęp osobom korzystającym z psa asystującego.

W zakresie zapewniania osobom ze szczególnymi potrzebami możliwości ewakuacji lub uratowania w inny sposób – podmiot posiada stosowną procedurę ewakuacji. Jednocześnie, z racji świadczonych usług medycznych, podmiot posiada wszelkie niezbędne narzędzia do nagłej ewakuacji osób ze szczególnymi potrzebami.

Rekomendacje:

- Uzupełnienie i rozszerzenie oznaczeń dotyczących rozmieszczenia pomieszczeń w obiekcie;
- Poprawa funkcjonalności tarasu od strony jeziora (brak podjazdu) – osoby na wózkach dotrzeć mogą na taras wyłącznie od strony budynku.

Nazwa podmiotu: *Semestrum Orszekowe Argentur + Zolopka 3, Argentur*
Data weryfikacji: *16.02.2014* (*SPeTm w/wymiarze wypracowane*)

Karta weryfikacyjna spełnienia minimalnych wymagań służących zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami w zakresie dostępności architektonicznej:

- a) zapewnienie wolnych od barier poziomych i pionowych przestrzeni komunikacyjnych budynków, TAK / NIE
obekt niedostępny (klasy lub korytarze) -> TAKAS z uwzględnieniem??
- b) instalację urządzeń lub zastosowanie środków technicznych i rozwiązań architektonicznych w budynku, które umożliwiają dostęp do wszystkich pomieszczeń, z wyłączeniem pomieszczeń technicznych, TAK / NIE
- c) zapewnienie informacji na temat rozkładu pomieszczeń w budynku, co najmniej w sposób wizualny i dotykowy lub głosowy, TAK / NIE *brak oznaczeń głosem (omówienia dyktane wygłoszone) -> w/wymiarze -> przez korytarze*
- d) zapewnienie wstępu do budynku osobie korzystającej z psa asystującego, o którym mowa w art. 2 pkt 11 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1172 i 1495), TAK / NIE
- e) zapewnienie osobom ze szczególnymi potrzebami możliwości ewakuacji lub ich uratowania w inny sposób, TAK / NIE
podmiot posiada plany ewakuacji oraz metody masyżowe.

Dodatkowe uwagi:

*Obiekt po modyfikacji modernizacji. Wzrosty płytki woda bieżąca pomogła. polycje
także były bieżąca praca (wzrost płytki i polycje)
Najnie i recepcja (1.999 komunikacja - ok. 10 min - chodź automatycznie, brak zaskoczenia,
kiedy pojawił się budynek, komunikacja głosowa, obywatel ma łatwy kontakt*

butk bawon

2 był widać kontekst siemna / p... / iya na krajowach

schudy ewaluacyjne - ok

prelekcja krajowy wykładach / p... / iya - ok

konkretne oceniane poprawnie.

wzrost ok.

Stara natomiast oznacza dwa (na to są dylematy)

skrajnie recepty i krajowa są widać na pierwszy rzutek

paralelne przepisy / p... / iya - p... / iya i p... / iya (Amsterdam + KOSCI + 100% przepisy)

leża recepty -> w... / iya ob... / iya w... / iya w... / iya

recepty p... / iya w... / iya d. krajowej

Rekomendacje -> system w... / iya dylematy.

* poprawa instytucyj / iya dylematy

* poprawa funkcjonowania krajowej / iya dylematy!

* kontekst w krajowej -> system / p... / iya

Co warto podkreślić, przyjęta do stosowania metodologia i metody weryfikacji, zyskały uznanie władz państwowych – które przyznały Liderowi Projektu – Fundacji Ekonomii Społecznej Przyszań, jako jednemu z nielicznych podmiotów z obszaru całego kraju, uprawnienia w zakresie certyfikacji dostępności.

Monitoring stosowania prawa w zakresie dostępności cyfrowej

O ile omówiony w poprzednim podrozdziale monitoring stosowania prawa w zakresie dostępności architektonicznej i sama dostępność architektoniczna, mimo złożoności zagadnienia, nie przysparzała uczestnikom szkoleń większych problemów (i stała się obszarem, w którym organizacje uczestniczące w projekcie najaktywniej prowadziły monitoring stanowienia prawa), zupełnie inaczej sytuacja wyglądała w zakresie dostępności cyfrowej. Oczywiście uczestnicy szkoleń posiadali ogólną wiedzę w zakresie tego jak dostępna strona internetowa czy aplikacja mobilna powinna wyglądać, jednakże szczegółowe zagadnienia techniczne były dla nich całkowicie niezrozumiałe. Tym większym efektem i sukcesem projektu „Akademia legislacji i monitoringu prawa” jest zatem zbudowanie wśród zaangażowanych organizacji pozarządowych wiedzy, kompetencji oraz praktycznych umiejętności w zakresie weryfikacji dostępności stron internetowych i aplikacji mobilnych, a w konsekwencji umożliwienie im skutecznego i merytorycznego monitoringu stosowania prawa regulującego obowiązki związane ze stosowaniem zasad dostępności w zakresie dostępności cyfrowej.

Organizacjom uczestniczącym w szkoleniach przekazano nie tylko wiedzę teoretyczną i praktyczną, ale również spójną metodologię weryfikacji dostępności cyfrowej, opracowywania raportów z weryfikacji oraz wykorzystania list kontrolnych. Przykład wykorzystania stosowanych procedur, obejmujący weryfikację wybranej przez uczestników szkolenia strony internetowej przedstawiony jest poniżej:

Raport z weryfikacji dostępności cyfrowej strony: www.bodzanow.pl, stan na dzień 18 lipca 2021 r.

Właściciel strony: Urząd Gminy Bodzanów, 09-470 Bodzanów; ul. Bankowa 7

Metoda badawcza: sprawdzenie ręczne (weryfikacja spełniania wytycznych dla dostępności treści internetowych 2.1 stosowanych dla stron internetowych i aplikacji mobilnych w zakresie dostępności dla osób niepełnosprawnych, zgodnie z obowiązkiem ustawowym) oraz wykorzystanie przykładowego walidatora <https://checkers.eiii.eu/>

Uwagi i ustalenia:

Wyniki użycia walidatora:

Applied Tests:

Total: 738 Fail: 19 Verify: 88 Pass: 631

Score:

Few tests failed **97.67** (where 100 is the best)

Applied Automatic Tests

Passed14 Images must have alternate text [1.1.1]

Passed44 Certain ARIA roles must contain particular children [1.3.1]

Passed7 , Failed1 and must only directly contain , <script> or <template> elements [1.3.1]

Passed44 Certain ARIA roles must be contained by particular parents [1.3.1]

Passed38 , Failed1 elements must be contained in a or [1.3.1]

Passed1 Form elements must have labels [1.3.1, 4.1.2]

Passed64 ARIA hidden element must not contain focusable elements [1.3.1, 4.1.2]

Passed41 Inline text spacing must be adjustable with custom stylesheets [1.4.1.2, 2.1.a.a]

Passed33 , Failed17 , Verification required87 Elements must have sufficient color contrast [1.4.3]

Passed1 Ensure that scrollable region has keyboard access [2.1.1]

Passed1 Page must have means to bypass repeated blocks [2.4.1]

Passed1 Documents must have <title> element to aid in navigation [2.4.2]

Passed49 Links must have discernible text [2.4.4, 4.1.2]

Passed39 , Verification required1 Links with the same name have a similar purpose [2.4.9]

Passed1 <html> element must have a lang attribute [3.1.1]

Passed1 <html> element must have a valid value for the lang attribute [3.1.1]

Passed1 Form field should not have multiple label elements [3.3.2]

Passed21 IDs of active elements must be unique [4.1.1]

Passed23 IDs used in ARIA and labels must be unique [4.1.1]

Passed8 id attribute value must be unique [4.1.1]

Passed27 ARIA attributes must conform to valid names [4.1.2]

Passed27 Elements must only use allowed ARIA attributes [4.1.2]

Passed1 aria-hidden='true' must not be present on the document body [4.1.2]

Passed29 Buttons must have discernible text [4.1.2]

Passed27 ARIA attributes must conform to valid values [4.1.2]

Passed44 ARIA roles used must conform to valid values [4.1.2]

Passed44 Required ARIA attributes must be provided [4.1.2]

Po przeprowadzeniu weryfikacji automatycznej (zakończony stosunkowo dobrym wynikiem) przystąpiono do weryfikacji ręcznej, podczas której ustalono m.in.:

- Wyświetlający się na stronie głównej, blokujący dostęp do strony i trudny do wyłączenia, scan pisma dotyczącego obsługi w urzędzie w związku z sytuacją epidemiczną – dokument w formie scanu nie jest możliwy do odczytania przez programy wspomagające, w dodatku jego umieszczenie w takiej formie całkowicie utrudnia dostęp do strony osobom ze szczególnymi potrzebami,
- Brak napisów dla osób niesłyszących przy umieszczonych na stronie filmach,
- Nieprawidłową strukturę nagłówkowej artykułów,
- Brak opisów alternatywnych dla dokumentów graficznych,

- Brak audiodeskrypcji dla publikowanych materiałów,
- Liczne przypadki publikowania dokumentów pdf (scany!), bez jakiegokolwiek możliwości odczytania przez programy wspomagające,
- Prawidłowe funkcjonowanie standardowych skrótów klawiaturowych,
- Strona umożliwia powiększenie czcionki oraz zastosowanie wersji kontrastowej, jednakże umiejscowienie ikony przełączenia jest problematyczne, a jej widoczność stanowić może istotny problem w jej odnalezieniu,
- Strona zawiera wymagane prawem informacje w zakresie dostępności;
- Za szczególnie ciekawe uznać należy publikowanie dokumentacji (akty prawne) w dwóch wersjach – podpisany scan oraz dokument pdf utworzony z edytora tekstowego. Rozwiązanie to nie tylko komplikuje dostęp do poszukiwanych treści, ale również pozostawia wiele do życzenia z racji tego, iż dokumenty publikowane w formie „dostępnej” są dostępne tylko z nazwy – m.in. brak jakiegokolwiek struktury nagłówkowej dokumentów.

Wnioski i rekomendacje:

Przeprowadzone badanie strony www.bodzanow.pl ujawniło istotne braki przedmiotowej strony w zakresie jej dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami. Z racji podniesionych wyżej uwag, stosowanych praktyk publikacyjnych oraz karygodnego skomplikowania podstrony www.bip.bodzanow.pl, pozostającego w niezgodności z podstawowymi zasadami WCAG 2.1, uznać należy, iż przedmiotowa strona pozostaje niezgodna z wymaganiami ustawowymi. Dodatkowo strona nie spełnia wymogów w zakresie dostępności informacyjno-komunikacyjnej. Podmiot w ramach zamieszczonej na stronie deklaracji dostępności informuje o pracach naprawczych, które zakończyć mają się do końca roku 2021.

WYTYCZNE DLA DOSTĘPNOŚCI TREŚCI INTERNETOWYCH 2.1
STOSOWANE DLA STRON INTERNETOWYCH I APLIKACJI MOBILNYCH
W ZAKRESIE DOSTĘPNOŚCI DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Zasada	Wytyczne	Kryterium sukcesu	Poziom
1 – Postrzegalność	1.1 – Alternatywa w postaci tekstu	1.1.1 – Treść nietekstowa	A
		1.2.1 – Tylko audio oraz tylko wideo (nagranie)	A
	1.2 – Dostępność mediów zmiennych w czasie	1.2.2 – Napisy rozszerzone (nagranie)	A
		1.2.3 – Audiodeskrypcja lub alternatywa dla mediów (nagranie)	A
		1.2.5 – Audiodeskrypcja (nagranie)	AA
	1.3 – Możliwość adaptacji – Odpowiednia (zrozumiała) prezentacja zawartości	1.3.1 – Informacje i relacje	A
		1.3.2 – Zrozumiała kolejność	A
		1.3.3 – Właściwości zmysłowe	A
		1.3.4 – Orientacja – wyświetlanie treści w układzie poziomym, jak i pionowym	AA
		1.3.5 – Określenie prawidłowej wartości	AA
	1.4 – Możliwość rozróżnienia – Ułatwienie percepcji treści	1.4.1 – Użycie koloru	A
		1.4.2 – Kontrola odtwarzania dźwięku	A
		1.4.3 – Kontrast (minimalny)	AA
		1.4.4 – Zmiana rozmiaru tekstu	AA
		1.4.5 – Tekst w postaci grafiki	AA
		1.4.10 – Zawijanie tekstu	AA
1.4.11 – Kontrast dla treści niebędących tekstem		AA	
2 – Funkcjonalność	2.1 – Dostępność z klawiatury	2.1.1 – Klawiatura	A
		2.1.2 – Brak pułapki na klawiaturę	A
		2.1.4 – Jednoliterowe skróty klawiszowe	A
	2.2 – Wystarczająca ilość czasu	2.2.1 – Możliwość dostosowania czasu	A
		2.2.2 – Wstrzymanie (pauza), zatrzymanie, ukrywanie	A
	2.3 – Ataki padaczki – Migotanie	2.3.1 – Trzy błyski lub wartości poniżej progu	A
	2.4 – Możliwość nawigacji	2.4.1 – Możliwość pominięcia bloków	A
		2.4.2 – Tytuły stron	A
		2.4.3 – Kolejność fokusu	A
		2.4.4 – Cel linku (w kontekście)	A
		2.4.5 – Wiele sposobów na zlokalizowanie strony	AA
		2.4.6 – Nagłówki i etykiety	AA
		2.4.7 – Widoczny fokus	AA
	2.5 – Sposoby wprowadzania danych	2.5.1 – Gesty punktowe	A
		2.5.2 – Anulowanie kliknięcia	A
2.5.3 – Etykieta w nazwie		A	
2.5.4 – Aktywowanie ruchem		A	
3 – Zrozumiałość	3.1 – Możliwość odczytania	3.1.1 – Język strony	A
		3.1.2 – Język części	AA
	3.2 – Przewidywalność	3.2.1 – Po oznaczeniu fokusem	A
		3.2.2 – Podczas wprowadzania danych	A
		3.2.3 – Konsekwentna nawigacja	AA

Zasada	Wytyczne	Kryterium sukcesu	Poziom
	3.3 – Pomoc przy wprowadzaniu informacji	3.2.4 – Konsekwentna identyfikacja	AA
		3.3.1 – Identyfikacja błędów	A
		3.3.2 – Etykiety lub instrukcje	A
		3.3.3 – Sugestie korekty błędów	AA
		3.3.4 – Zapobieganie błędom (kontekst prawny, finansowy, związany z podawaniem danych)	AA
4 – Kompatybilność	4.1 – Kompatybilność	4.1.1 – Parsowanie	A
		4.1.2 – Nazwa, rola, wartość	A
		4.1.3 – Komunikaty o stanie	AA

UWAGI:

- Wykalkulacja czasu blokujące dostęp do strony yTimej (scen - PDF) !!!
- walcowanie 97,6k (a strona nieobsługiwana)
- brak możliwości
- kilka scen
- brak tekstów alternatywnych
- brak przejrzystości strony
- trudności nawigacyjne
- brak napisów
- publikacja stron programów w dwóch wersjach (PDF-scan + PDF „dostępny” :-)
- brak dostępczości informacji - konwersyjność

09.05.2019

Również i w tym przypadku wskazać należy, że przyjęta do stosowania metodologia weryfikacji, zyskała uznanie władz państwowych – które przyznały Liderowi Projektu – Fundacji Ekonomii Społecznej Przyszań, jako jednemu z nielicznych podmiotów z obszaru całego kraju, uprawnienia w zakresie certyfikacji dostępności.

Z racji skomplikowania formy weryfikacji dostępności cyfrowej organizacje uczestniczące w projekcie skupiały się najczęściej przy badaniu stron internetowych i aplikacji mobilnych na ogólnych zasadach WCAG 2.1, niżli na skonkretyzowanych problemach technicznych – co jednak, pozostaje i tak ogromną wartością, gdyż organizacje potrafiły całkowicie prawidłowo wskazać błędy i niedostosowanie monitorowanych samodzielnie, już po zakończeniu szkoleń, stron internetowych.

O jakości przekazanej wiedzy i umiejętności, a także bieżącego monitorowania wymogów dostępności cyfrowej i ich stosowania przez organizacje uczestniczące w projekcie świadczy najlepiej fakt, że znacznie poprawiły one swoje własne strony internetowe, czyniąc je o wiele bardziej dostępnymi (często w miarę własnych możliwości finansowych, tj. bez zakupu usługi budowy nowej strony – modernizując i dostosowując maksymalnie jak tylko było to możliwe już posiadane rozwiązania – co stanowi definicyjny wręcz przykład racjonalnego usprawnienia).

Monitoring stosowania prawa w zakresie dostępności informacyjno-komunikacyjnej

Przygotowane na potrzeby niniejszego raportu zestawienie monitoringu stosowania prawa regulującego obowiązki związane ze stosowaniem zasad dostępności prowadzonego samodzielnie (przy wsparciu merytoryczno-konsultacyjnym personelu projektu) przez organizacje uczestniczące w projekcie już po zakończeniu szkoleń, prowadzi do ciekawego wniosku. Mianowicie, mimo ustawowego wydzielenia dostępności informacyjno-komunikacyjnej (art. 6 pkt e w brzmieniu:

„w zakresie dostępności informacyjno-komunikacyjnej:

a) obsługę z wykorzystaniem środków wspierających komunikowanie się, o których mowa w art. 3 pkt 5 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych

środkach komunikowania się (Dz. U. z 2017 r. poz. 1824), lub przez wykorzystanie zdalnego dostępu online do usługi tłumacza przez strony internetowe i aplikacje,

b) instalację urządzeń lub innych środków technicznych do obsługi osób słabosłyszących, w szczególności pętli indukcyjnych, systemów FM lub urządzeń opartych o inne technologie, których celem jest wspomaganie słyszenia,

c) zapewnienie na stronie internetowej danego podmiotu informacji o zakresie jego działalności – w postaci elektronicznego pliku zawierającego tekst odczytywalny maszynowo, nagrania treści w polskim języku migowym oraz informacji w tekście łańcuchowym do czytania,

d) zapewnienie, na wniosek osoby ze szczególnymi potrzebami, komunikacji z podmiotem publicznym w formie określonej w tym wniosku.”)

dostępność ta nie była odrębnie monitorowana i klasyfikowana.

Jej monitoring de facto był skrupulatnie prowadzony, jednakże włączony został w sprawdzanie innych podziałów dostępności – przykładowo zakres przedmiotowy lit. b weryfikowano przy wizycie w danym obiekcie architektonicznym (instytucji/urzędzie), pozostałe zakresy sprawdzano najczęściej łącznie z weryfikacją dostępności cyfrowej podmiotu badanego. Powyższy sposób działania, wyczerpujący całe spektrum badania dostępności, nie był narzucany przez personel projektu jako swoiste uproszczenie czy ograniczenie dokumentacji audytowej. I choć jest on rozbieżny ze ścisłym podziałem ustawowym, świadczyć może o pewnym sztucznym wydzieleniu dostępności informacyjno-komunikacyjnej w niektórych jej zakresach, nieprzystającym do rodzimej sytuacji prawnej i faktycznej.

Podsumowanie

Jedynie podczas trwania samych szkoleń dokonano weryfikacji ponad 30 obiektów architektonicznych i ponad 50 stron internetowych. Po szkoleniach organizacje uczestniczące w projekcie we własnym zakresie przeprowadzały weryfikacje dostępności architektonicznej i weryfikacje dostępności cyfrowej, bardzo często konsultując swoje ustalenia z personelem projektu, który pozostawał do ich dyspozycji zarówno osobiście, mailowo, jak i telefonicznie oraz za pośrednictwem platform Zoom i Skype.

Warto podkreślić, iż na potrzeby przeprowadzonych konsultacji utworzono specjalny, dedykowany adres mailowy konsultacje@akademialegislacji.pl, do którego dostęp mieli wszyscy eksperci włączeni w realizację projektu. Z racji pandemicznych oraz szybkości kontaktu formy: telefoniczna i platform internetowych, okazały się zdecydowanie wiodące. Cała dokumentacja dotycząca przeprowadzonych konsultacji znajduje w aktach projektu.

W świetle dokonanych ustaleń i analiz, a także pytań skierowanych do organizacji uczestniczących w projekcie – dokonały one licznych interwencji informujących właściwe organy i instytucje o braku dostępności. Preferowaną i wiodącą formą kontaktu okazał się w tym przypadku kontakt telefoniczny i osobisty (najczęściej przy załatwianiu innych spraw). Przyczyny zjawiska, w tym niechęć do mechanizmu petycyjnego, omówione zostały w innej części niniejszego raportu.

Ciekawą obserwacją stanowi również, omówione w części jej poświęconej, rozparcelowanie dostępności informacyjno-komunikacyjnej na rzecz innych weryfikowanych zakresów badawczych.

Wykryte w ramach projektu wady przepisów obowiązujących omówione zostały w raporcie dotyczącym monitoringu stanowienia prawa, z racji podejmowanych interwencji w tym zakresie, choć oczywiście umieszczenie ich w niniejszym raporcie również było by uzasadnione. Celem niepowielania treści omówienie ujawnionych wad stosowanych rozwiązań prawnych, w tym szczególnie przygotowanego w ramach projektu i szeroko konsultowanego projektu ustawy o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych znajduje się

w raporcie dotyczącym stanowienia prawa, którego teoretyczny charakter wydaje się bardziej adekwatny do tego typu analiz.

Rozdział II

Uwagi i opinie organizacji uczestniczących w projekcie

O merytorycznej jakości projektu oraz zadowoleniu jego uczestników świadczą dobrze prowadzone statystyki znajdujące się w dokumentacji projektowej. Nie tylko jednak cyfry definiują to, czego udało się dokonać. Poniżej kilka przykładowych rekomendacji i opinii organizacji uczestniczących w projekcie, zarówno dotyczących jakości szkoleń, przeprowadzanych weryfikacji, jak i prowadzonego następnie monitoringu – czyli w konsekwencji całego zakresu projektu.

Fundacja Marty Chojnowskiej „Przerwij Ciszę”
ul. H.A. Gradowskiego 3A09-402 Płock
tel. 883 152 400
tel/fax (24) 264 17 51
biuro@przerwijcisze.org

Rekomendacje

Niniejszym zaświadczam, iż szkolenie dot. stanowienia i stosowania prawa w zakresie dostępności przeprowadzone przez Pana Piotra Szychowskiego w dniach 1-4 lipca 2021 r. w Ciechocinku, dla przedstawicieli Fundacji Marty Chojnowskiej „Przerwij Ciszę” cechowało się wysokim poziomem merytorycznym. W ramach szkolenia omówiona została prawna i praktyczna strona wdrażania dostępności – zgodnie z programem prowadzący przedstawił zarówno proces stanowienia jak i stosowania prawa w zakresie dostępności.

W ramach praktycznej części szkolenia uczestnicy dokonywali weryfikacji dostępności architektonicznej budynków publicznych położonych w Ciechocinku (5 obiektów) oraz weryfikacji dostępności stron internetowych podmiotów publicznych (5 stron www).

Pragnę podkreślić, iż szkolenie przeprowadzone zostało na bardzo wysokim poziomie, a przekazana podczas niego wiedza, pozwoliła naszej Fundacji na podniesienie kompetencji eksperckich naszych pracowników i wolontariuszy w zakresie dostępności.

Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół
Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną
„Chata z pomysłami”
KRS 0000152594, NIP 952-191-33-28
Biuro: ul. Rzeźbiarska 81, 04-620 Warszawa
tel. 501 262 259
mail: chata@chatazpomyslami.org

Rekomendacje

Uprzejmie informuję, iż przedstawiciele Stowarzyszenia Rodzin i Przyjaciół Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną „Chata z pomysłami” uczestniczyli w dniach 11-14 listopada 2021 r. w szkoleniu dotyczącym stanowienia i stosowania prawa w zakresie dostępności (zorganizowanym w ramach projektu POWR.02.16.00.0113/20), przeprowadzonym w Augustowie, przez Pana Piotra Szychowskiego, w wymiarze 32 godzin. Szkolenie odbyło się zgodnie z założonym programem oraz przedstawiało wysoki poziom wiedzy w zakresie prawnym oraz w zakresie dostępności. Podczas szkolenia, oprócz zajęć wykładowych i ćwiczeniowych, uczestnicy przeprowadzili weryfikację dostępności architektonicznej budynków publicznych położonych w Augustowie (5 obiektów).

Ze szczególną dumą przyjęliśmy jednak rekomendacje przekazywane przez organizacje uczestniczące w projekcie już pod koniec jego realizacji. Oto jedna z nich:

Fundacja „NOWA WIEŚ”

05-140 Nowa Wieś ul. Popowska 5

Organizacja pozarządowa KRS: 0000569858
NIP: 5361920032 REGON: 362230969
Nr rachunku bankowego 12 8931 0003 0419 7919 2000 0001
fundacjanw@gmail.pl tel. 883-283-787

REKOMENDACJE

Udział Fundacji Nowa Wieś w projekcie "Akademia Legislacji i Monitoringu Prawa" był bardzo cennym doświadczeniem. Zarówno dzięki przeprowadzonym szkoleniom, jak i prowadzonemu później monitoringowi Fundacja pozyskała trudne do przecenienia kompetencje eksperckie w obszarze prawnym oraz w obszarze dostępności. Jest do dla nas tym istotniejsze, że Fundacja prowadzi bieżące działania na rzecz walki z wykluczeniem, a dzięki udziałowi w projekcie nie tylko mogliśmy rozwinąć wiedzę merytoryczną, ale również pozostawać na bieżąco ze zmieniającym się stanem prawnym oraz móc interweniować w przypadkach ujawnionych braków i wad legislacyjnych oraz w przypadkach jawnego niestosowania przepisów dotyczących sytuacji osób z niepełnosprawnościami.

Pragniemy dodać, że w przypadku realizacji kolejnych inicjatyw podobnych jakościowo i merytorycznie do projektu "Akademia Legislacji i Monitoringu Prawa", Fundacja Nowa Wieś, gotowa jest każdorazowo uczestniczyć w ich wdrożeniu i przeprowadzeniu.

Rozdział III

Zestawienie petycji i wystąpień w ramach projektu

Już na wstępie podkreślić należy, iż struktura wystąpień przyjętych w założeniach projektu uległa istotnym modyfikacjom. Modyfikacje te objęły istotną niechęć organizacji uczestniczących w projekcie do stosowania petycji jako narzędzia wpływu na organy publiczne. Podłoże zjawiska jest co najmniej kilkupłaszczyznowe. Jedną z przyczyn stanowi bez wątpienia negatywne kojarzenie się petycji jako takiej, czego mimo usilnych starań personelu projektu, który ciągle definiował petycję jako prawny mechanizm wymuszający uzyskanie odpowiedzi od właściwego organu i ewentualne podjęcie przez niego stosownych działań, nie udało się zmienić. Kolejną z przyczyn jest z pewnością bezpodstawna, ale trudna do wykorzenia, obawa organizacji (a przypomnieć wypada, że niniejszy raport dotyczy działań na płaszczyźnie stosowania prawa przez rozmaite organy) przed domniemanymi konsekwencjami złożenia petycji w zakresie poprawy stanu dostępności, polegających na przykład na przyszłej gorszej współpracy organizacji z danym organem czy instytucją (co szczególnie często w rozmowach nieformalnych podkreślano w zakresie szczebla lokalnego).

Kolejną, najistotniejszą przyczyną było jednak uruchomienie wynikających z wejścia w życie w dniu 6 września 2021 r. szczególnych rozwiązań wynikających z ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. Szczególnie warto podkreślić tu artykuł 29 wskazanej ustawy, w brzmieniu: „Każdy, bez konieczności wykazania interesu prawnego lub faktycznego, ma prawo poinformować podmiot publiczny o braku dostępności architektonicznej lub informacyjno-komunikacyjnej, o których mowa odpowiednio w art. 6 pkt 1 lub 3, tego podmiotu.” To właśnie ten mechanizm, szczegółowo omówiony w wydanym w ramach projektu podręczniku oraz podczas przeprowadzonych szkoleń najbardziej upodobały sobie organizacje uczestniczące w projekcie. Z jednej strony był on prawną nowością, z drugiej – nie kojarzył się negatywnie tak jak petycja, co więcej pozwalał na zachowanie anonimowości zgłaszającego i cechował się w opinii organizacji swoistą neutralnością i obywatelską życzliwością – uprzejma informacja, zamiast stanowczej petycji. Informacji tych skonsultował personel projektu na bardzo

wiele. Najczęściej dotyczyły one dostępności architektonicznej. Wszystkie przeprowadzone konsultacje znajdują się w szczegółowej dokumentacji projektu. Warto również wskazać, iż organizacje informujące wybierały w tym przypadku przewidzianą w metodologii monitoringu drogę samodzielnego informowania, co odbywało się poprzez wybranych przedstawicieli organizacji, jako budowanie marki osobistej informujących, bądź też jako poświęcenie się danej lokalnej sprawie i inicjatywie. Nie jest to działanie, na które liderzy projektu by się nie zgadzali – uznali bowiem, że istotnym efektem projektu ma być poprawa sytuacji osób ze szczególnymi potrzebami, a w ramach projektu merytoryczne wsparcie otrzyma każda dozwolona prawnie inicjatywa służąca właśnie temu celowi.

Szczególną rolę w zestawieniu wystąpień przygotowanych w ramach projektu pełni z pewnością omówiony szerzej w raporcie dotyczącym efektów monitoringu stanowienia prawa regulującego obowiązki związane ze stosowaniem zasad dostępności projekt ustawy o zmianie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Projekt przekazano do wszystkich właściwych instytucji i organów. I choć zagadnienie to omówiono szczegółowo w drugim z przygotowanych raportów, warto podkreślić, iż można by ów projekt kwalifikować również jako wystąpienie dotyczące konieczności usunięcia wady obowiązującego systemu prawnego, w którym osoby m.in. niesłyszące wykluczone są z dostępu do zatrudnienia w zakładach aktywności zawodowej. Jest więc opracowany projekt nie tylko istotnym działaniem na polu legislacyjnym, ale również głównym wystąpieniem w zakresie stosowania prawa obowiązującego.

W zestawieniu działań w zakresie monitorowania przestrzegania prawa w zakresie dostępności, nie można zapomnieć, iż projekt „Akademia legislacji i monitoringu prawa” w ramach swojego wdrażania, przeprowadzenia szkoleń i zbudowania rozpoznawalnej marki i autorytetu projektu ewoluował do instytucji merytorycznej, która oprócz założonych zadań szkoleniowo-monitoringowych, stała się miejscem fachowego i merytorycznego wsparcia osób ze szczególnymi potrzebami w ich bieżących problemach prawnych – związanych oczywiście z zakresem dostępności, wykluczenia czy przepisów dotyczących sytuacji i wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami.

Warto przytoczyć najciekawszą ze spraw zgłoszonych przez jedną z organizacji uczestniczących w projekcie. Sprawa dotyczyła odmowy dofinansowania przystosowania pojazdu do potrzeb osoby z niepełnosprawnością. Sprawa jest o tyle ciekawa, że organ właściwy spotykał się z bardzo agresywnymi wystąpieniami zainteresowanego, a jednak, nawet w udzielanej odmowie wskazywał w uzasadnieniu (oczywiście nie na wprost) co należy zrobić, by dofinansowanie uzyskać. Obie strony postępowania były za dofinansowaniem, a jednak decyzja była odmowna. Gdzie zatem tkwił problem? W sytuacji finansowej zainteresowanego, jego zobowiązaniach, windykacjach i postępowaniach komorniczych. Co to ma do rzeczy? Otóż zainteresowany, chcąc uniknąć zajęcia pojazdu sprzedał go już wcześniej, a obecnie wykorzystywał pojazd należący do innego z członków swojej rodziny. I właśnie ten pojazd chciał dostosować do swoich potrzeb. Co oczywiście było konieczne i uzasadnione, jednakże postępowanie organu uznać należy za słuszne – bo jak podkreślono w uzasadnieniu decyzji zainteresowany nie posiada pojazdu, który mógłby dostosować. Czy zainteresowany dołączył jakiegokolwiek dokumenty dotyczące choćby najmu pojazdu? Oczywiście, że nie. Czy organ mógł wyrazić zgodę na sfinansowanie trwałej inwestycji w pojazd osoby trzeciej? Oczywiście, że nie. Czy istnieją jednak mobilne (przenośne) zestawy do konwersji pojazdów? Oczywiście. I w tym przypadku rozwiązały problem całkowicie skutecznie, tym bardziej że najpotrzebniejsze były dodatkowe uchwyty kierownicy, nie zaś trwała ingerencja w strukturę pojazdu.

Czy powyższa interwencja mieści się w katalogu działań z zakresu dostępności? Nie w bezpośrednim w katalogu ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, jednakże w z pewnością w katalogu Programu Dostępność Plus oraz w katalogu ratyfikowanej przez Rzeczpospolitą Polską Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych.

W aspekcie przedstawionych informacji, że przyjęty w ramach projektu „Akademia Legislacji i Monitoringu Prawa” zakres merytoryczny i praktyczny szkoleń, a także przyjęty system prowadzenia monitoringu (w tym opracowana metodologia oraz wdrożone mechanizmy współpracy organizacji z ekspertami) należy uznać za skuteczny i godny powielania.

